

CZĘŚĆ OPISOWA PROJEKTU ARCHITEKTONICZNO-BUDOWLANEGO

1. RODZAJ I KATEGORIA OBIEKTU BUDOWLANEGO

1.1. RODZAJ OBIEKTU BUDOWLANEGO:

Obiekt: zabytkowy mur ogrodzeniowy z dzwonnica.

1.2. KATEGORIA OBIEKTU BUDOWLANEGO: VIII

1.3. HISTORIA OBIEKTU

Miasto Narol, położone nad rzeką Tanew. Początkowo była to osada zwana Florianów. Nazwa pochodziła od założyciela Floriana Łaszcza Nieledowskiego i jego małżonki Katarzyny z Trzcieńskich. Florianów został założony w r. 1596, w r. 1648 zniszczony przez Kozaków. Ludność przeniosła się nieco na zachód, zakładając osiedle pod nazwą Narol Miasto. W XVII w. Narol był własnością Silnickich, następnie Potockich, w poł. XVIII w. Antoniego Dziewałtowskiego, od r. 1753 do 1876 Łosiów, następnie Puzynów i w XX w. Korytkowskich. W r. 1914 Narol został zniszczony przez Austriaków.

Kościół parafialny pw. Narodzenia NMP, pierwotnie drewniany, ufundowany przez Floriana Łaszcza Nieledowskiego w r. 1595, znajdował się na Zagrodach. W r. 1758 wzniesiono na tym miejscu drewnianą kaplicę ufundowaną przez kan. Jakuba Antoniego Krassowskiego. W mieście w r. 1610 Grzegorz Łaszcza ufundował drewnianą kaplicę pw. św. Anny. Obecnie stoi na tym miejscu kościół z lat: 1790-1804, fundacji Feliksa Antoniego Łosia. W r. 1914 zniszczony, odbudowany w latach: 1915-1917, polichromowany w r. 1836 przez Teszeyre, odmalowany w r. 1957 i 2000. Położony w zachodniej stronie Rynku, prezbiterium zwrócone na zachód, murowany, klasycystyczny, jednonawowy, z prezbiterium zamkniętym półkoliście, opiętym trzema szkarpami. Po obu stronach kościoła znajdują się dwie kaplice, w kształcie kwadratu. W dolnej kondygnacji przedsionek.¹

1.3.1. MUR OGRODZENIOWY

Muro ogrodzeniowy z połowy XIX w.

1.3.2. DZWONNICA

Dzwonnica została wzniesiona pomiędzy 1790 a 1804 rokiem, współcześnie z murowanym kościołem parafialnym, jako element zespołu ogrodzenia placu

---

¹ <https://diecezja.zamojskolubaczowska.pl/parafie/parafia-narodzenia-najswietszej-maryi-panny-narol>

kościelnego. Uszkodzona w 1914 roku, gruntownie odnowiona w latach 1915-1917. Należy do najstarszych dzwonnicy parawanowych na terenie woj. podkarpackiego.²

2. SPOSÓB UŻYTKOWANIA ORAZ PROGRAM UŻYTKOWY

2.1. SPOSÓB UŻYTKOWANIA

2.1.1. Opis ogólny funkcjonowania.

2.1.1.1. Mur ogrodzeniowy od strony południa i zachodu.

Mur ogrodzeniowy będący elementem ogrodzenia zespołu placu kościelnego oddzielający go od sąsiednich posesji.

2.1.1.2. Dzwonnica

Dzwonnica parawanowa – użytkowana.

2.2. PROGRAM UŻYTKOWY

2.2.1. Mur ogrodzeniowy

Kamienny mur ogrodzeniowy jest elementem ogrodzenia zespołu placu kościelnego.

2.2.2. Dzwonnica

Dzwonnica murowana – parawanowa.

3. UKŁAD PRZESTRZENNY ORAZ FORMA ARCHITEKTONICZNA

3.1. UKŁAD PRZESTRZENNY

3.1.1. Mur ogrodzeniowy – strona zachodnia i południowa

Mur ogrodzeniowy od strony zachodniej oddziela plac kościelny od działki na której zlokalizowany jest budynek użyteczności publicznej. Komunikację między posesjami zapewnia bramka zlokalizowana w południowej części muru. Na odcinku zachodnim muru nie występują znaczące różnice poziomów po obu jego stronach. Od południa, mur odgradza plac kościelny od kilku, przylegających do niego prywatnych posesji. Od strony placu kościelnego, mur południowy jest niższy ze względu na różnicę poziomów terenu.

---

² Karta Ewidencyjna Zabytków Architektury i Budownictwa „Dzwonnica przy kościele parafialnym” nr 4838

3.1.2. Dzwonnica

Dzwonnica parawanowa, trójarkadowa, na rzucie wydłużonego prostokąta wbudowana we wschodni odcinek muru.

3.2. FORMA ARCHITEKTONICZNA

3.2.1. Mur ogrodzeniowy

- Mur w rzucie poziomym kształtowany jest odcinkami prostoliniowymi. Lekkie załamanie prostoliniowości występuje od strony południowej.
- Mur zbudowany z kamienia, w większej części otynkowany. Jedynie elewacja zewnętrzna muru południowego pozbawiona jest na większości powierzchni tynku.
- Do wys. Ok 30 cm uwidoczniiony jest lekko wysunięty, nieotynkowany kamienny cokół.
- Mur nakryty jest prawie na całej długości betonowym, jednospadowym betonowym daszkiem o spadku na zewnątrz.

3.2.2. Dzwonnica

- Dzwonnica murowana z cegły, posadowiona bezpośrednio na ławach kamiennych.
- Bryła dzwonnicy zbudowana jest w formie arkadowej symetrycznej.
- Dzwonnica parawanowa, trójarkadowa, na wysokim cokole o podziale ramowym, o ścianach
- Na ścianie skierowanej północ-południe znajdują się trzy otwory pod dzwony z nadprożami łukowymi i przejście w przyziemiu o podobnym kształcie.
- Ściany gładko otynkowane, bez detali architektonicznych.
- Dzwonnica nakryta trójkątnym, ogzysowanym szczytem, na osi którego półkoliście przesklepiona arkada.
- Szczyt po bokach flankowany kamiennymi rokokowymi sterczynami w kształcie wazonów.

4. CHARAKTERYSTYCZNE PARAMETRY OBIEKTU

4.1. Mur ogrodzeniowy

Długość muru – odcinek południowy	(m)	71,10 m
Długość muru – odcinek zachodni	(m)	40,80 m
Wysokość muru – odcinek południowy	(cm)	140 cm – 180 cm
Wysokość muru – odcinek zachodni	(cm)	150 cm – 210 cm
Powierzchnia zabudowy muru	(m ²)	82,00 m ²
Szerokość muru	(cm)	55 cm – 70 cm

4.2. Dzwonnica

Pow. zabudowy	(m ²)	11,10 m ²
Kubatura budynku	(m ³)	115,21 m ³
Długość	(m)	7,53 m
Szerokość	(m)	1,45 m
Wysokość	(m)	10.27 m
Kondygnacje	szt.	1

5. OPINIA GEOTECHNICZNA ORAZ INFORMACJA O SPOSOBIE POSADOWIENIA

5.1. OPINIA GEOTECHNICZNA

Projektowane obiekty zalicza się do II kategorii geotechnicznej, teren inwestycji charakteryzuje występowanie prostych warunków gruntowych.

5.2. INFORMACJA O SPOSOBIE POSADOWIENIA

5.2.1. Mur ogrodzeniowy

Fundamentowanie muru wykonane jest jako bezpośrednie na ławach kamiennych.

W narożniku południowo-zachodnim muru projektuje się wykonanie betonowej, zbrojonej ławy fundamentowej.

Głębokość posadowienia od poziomu istniejącego terenu wynosi, w zależności od lokalizacji ~80 - 120cm.

5.2.2. Dzwonnica

Fundamentowanie bezpośrednie na murowanych ławach.

6. OPIS ZAPEWNIENIA NIEZBĘDNYCH WARUNKÓW DO KORZYSTANIA Z OBIEKTU PRZEZ OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

Nie dotyczy

7. PARAMETRY TECHNICZNE BUDYNKU CHARAKTERYZUJĄCE JEGO WPŁYW NA ŚRODOWISKO I JEGO WYKORZYSTYWANIE ORAZ NA ZDROWIE LUDZI I OBIEKTY SĄSIEDNIE

1.1 ZAPOTRZEBOWANIE I JAKOŚĆ WODY ORAZ ILOŚĆ, JAKOŚĆ I SPOSÓB ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW I WÓD OPADOWYCH

Nie dotyczy

7.1. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ GAZOWYCH, W TYM ZAPACHÓW, PYŁOWYCH I PŁYNNYCH

Nie dotyczy

7.2. RODZAJ I ILOŚĆ WYTWARZANYCH ODPADÓW

Nie dotyczy

7.3. WŁAŚCIWOŚCI AKUSTYCZNE ORAZ EMISJA DRGAŃ, A TAKŻE PROMIENIOWANIA, POLA ELEKTROMAGNETYCZNEGO I INNYCH ZAKŁÓCEŃ

Nie dotyczy

7.4. WPŁYW NA ISTNIEJĄCY DRZEWOSTAN, POWIERZCHNIĘ ZIEMI, W TYM GLEBĘ, WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Realizacja inwestycji nie wymaga wycinki drzew i krzewów.

Planowane do realizacji przedsięwzięcie nie będzie wpływać w sposób znaczący na zmiany klimatu oraz nie spowoduje zanieczyszczenia wody i gleby, ponieważ eksploatacja instalacji nie będzie powodować przekroczeń standardów jakości środowiska oraz nie będą stosowane substancje zubożające warstwę ozonową.

Na etapie realizacji planowanego przedsięwzięcia powstawać będą odpady takie jak: odpady opakowaniowe, materiały blaszane, ścinki drewniane, zmieszane odpady wymienionych rodzajów oraz odpady zmieszane z budowy, szkło, tworzywa sztuczne, żelazo i stal, kable, zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu. Szacowana na etapie realizacji przedsięwzięcia ilość odpadów wynosi około 1 Mg. Wszystkie wytworzone w czasie prac budowlanych odpady, do czasu ich przekazania, magazynowane będą w miejscu prowadzonych prac, w odpowiednio wydzielonych, oznakowanych oraz przystosowanych do tego celu miejscach, w sposób selektywny. Wytworzone odpady zostaną przekazane do odzysku, w razie braku możliwości odzysku do unieszkodliwiania innym posiadaczom odpadów, posiadającym zezwolenia właściwych organów na gospodarowanie tymi odpadami.

8. ANALIZA TECHNICZNYCH, ŚRODOWISKOWYCH I EKONOMICZNYCH MOŻLIWOŚCI REALIZACJI WYSOCE WYDAJNYCH SYSTEMÓW ALTERNATYWNYCH ZAOPATRZENIA W ENERGIĘ I CIEPŁO

Nie dotyczy

9. ANALIZA TECHNICZNYCH I EKONOMICZNYCH MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA URZĄDZEŃ, KTÓRE AUTOMATYCZNIE REGULUJĄ TEMPERATURĘ, ODDZIELNIE W POSZCZEGÓLNYCH POMIESZCZENIACH LUB W WYZNACZONEJ STREFIE OGRZEWANEJ

Nie dotyczy

10. ELEMENTY WYPOSAŻENIA BUDOWLANO-INSTALACYJNEGO

Nie dotyczy

11. WARUNKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

Nie dotyczy

12. INFORMACJA O ZGODZIE NA ODSTĘPSTWO O KTÓRYM MOWA W ART. 9 USTAWY, LUB O ZGODZIE UDZIELONEJ W POSTANOWIENIU, O KTÓRYM MOWA W ART. 6A UST. 2 USTAWY Z DNIA 24 SIERPNIA 1991 R. O OCHRONIE PRZECIWPOŻAROWEJ (DZ. U. Z 2020 R. POZ. 961)

Nie dotyczy

Uwagi:

1. Ze względu na brak możliwości dokładnego zinwentaryzowania niektórych zakrytych elementów konstrukcji mogą się one różnić od podanych w dokumentacji projektowej.
2. Ostateczny zakres ingerencji w substancję zabytkową powinien zostać ustalony w trakcie trwania prac przez komisję konserwatorską z udziałem przedstawicieli Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
3. Wszystkie zastosowane nowe materiały budowlane, instalacyjne i wykończeniowe powinny posiadać aprobaty i kryteria techniczne dopuszczone do jednostkowego stosowania wyrobów budowlanych pod kątem zdrowotnym – zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 17.11.2016 r. w sprawie krajowych ocen technicznych - Dz. U. 2016, poz. 1968. Założone cechy materiałów dotyczące np. klasy odporności ogniowej i NRO winny być potwierdzone stosownym certyfikatem ITB, CNBOP, atestem FM i VdS.
4. Prace budowlane wykonać zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami, ze sztuką budowlaną, warunkami wykonania i odbioru robót z zachowaniem przepisów BHP i P.POŻ pod stałym nadzorem osoby posiadającej stosowne uprawnienia budowlane po uzyskaniu wymaganego pozwolenia na budowę.
5. W sprawach nie ujętych w niniejszym opracowaniu obowiązują ogólnie przyjęte zasady wykonywania tych robót.
6. W przypadku zaistnienia w trakcie wykonywania prac budowlanych nieprzewidzianych w projekcie trudności, skontaktować się z projektantem.
7. Jakość, standard, zakres prac budowlanych i wykończeniowych musi odpowiadać polskim normom i wymaganiom warunków technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych.
8. Projekt należy rozpatrywać całościowo. Wszystkie elementy ujęte w opisie technicznym, a nie ujęte na rysunkach lub ujęte na rysunkach, a nie ujęte w opisie technicznym, a także ujęte w projektach branżowych, specyfikacji materiałowej lub jakiegokolwiek innej części dokumentacji, powinny być traktowane tak, jakby były ujęte we wszystkich częściach dokumentacji projektowej.
9. Do przeprowadzenia renowacji i zabezpieczenia fundamentów oraz przeprowadzenia prac remontowych i konserwatorskich pozostałych elementów zaproponowano technologię firmy Remmers. Możliwe jest wykonanie tych zabiegów w innej, równoważnej technologii. Poszczególne etapy prac konserwatorskich należy wykonywać ściśle wg instrukcji producenta. Należy również

zwrócić uwagę na zalecane przez producenta użytych materiałów odstępy czasowe między kolejnymi etapami.

10. Do wszelkich robót elewacyjnych zaleca się stosować preparaty jednego producenta. Należy ściśle przestrzegać wskazówek wykonawczych podanych przez producentów. Podczas prac tynkarskich i nie dopuszczać do przedwczesnego wyschnięcia nakładanych materiałów wskutek np. bezpośredniego działania promieni słonecznych lub wiatru, a także chronić je przed deszczem, stosując osłony na rusztowaniach. Należy przestrzegać minimalnych temperatur podłoża i otaczającego powietrza podczas prac materiałami wodnymi i krzemianowymi, zarówno przy ich nakładaniu jak i twardnieniu.
11. Ostateczną kolorystykę elewacji muru i dzwonnicy należy uzgodnić z komisją konserwatorską. Stosowane do robót materiały powinny posiadać atesty lub dopuszczenia do stosowania w zabytkach i odpowiadać obowiązującym normom. Ostateczna kolejność wykonywania prac powinna być ustalona z kierownikiem budowy przed rozpoczęciem robót budowlanych na danym etapie prac.
12. Przed przystąpieniem do prac związanych z prowadzeniem wykopów i czynności zabezpieczających fundamentowanie i mur, należy dokładnie omówić i skonsultować z kierownikiem budowy i osobą odpowiedzialną za BHP, sposób zabezpieczenia elementów muru przed zawaleniem oraz sposób i kolejność prowadzenia prac.
13. Prace należy prowadzić pod ścisłym nadzorem konserwatorskim oraz dendrologicznym.
14. Prace ziemne należy wykonywać ręcznie, ze szczególną ostrożnością mając na uwadze istniejący system korzeniowy drzew, tak aby nie doprowadzić do jego uszkodzenia.
15. Przed przystąpieniem do prac należy opracować Plan Ochrony Drzew zawierający dokładne informacje zakresu przewidzianej ochrony drzew na placu budowy.
16. Nadzór dendrologiczny zobowiązany jest do przeprowadzenia szkolenia pracowników z zakresu bezpiecznego dla drzew prowadzenia prac w obrębie ich występowania.
17. Należy dokumentować wszystkie ustalenia nadzoru dendrologicznego oraz przebieg prowadzonych prac. Niezbędne jest również wykonywanie dokumentacji fotograficznej w tym zakresie.
18. Należy mieć na uwadze, że w czasie prowadzenia prac mogą uczytelnić się elementy, obiekty nierozpoznane i nie skatalogowane w związku z czym przy realizacji inwestycji należy ściśle współpracować z Podkarpackim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Przemyślu.